

*Բանասաց*¹ Աննա Իսկանդարյան, ծնվել է 1987 թ., Արցախի Հաթերք գյուղի բնակիչ, բռնի տեղահանումից հետո բնակություն է հաստատել Հրազդան քաղաքում: Պատմում է Հաթերք գյուղի, Հուպանց տոհմի, Փարուն տոհմի մասին:

Բանհավաքչական արշավախումբ Ն. Վարդանյանի ղեկավարությամբ:

Հաթերք գյուղ¹

Ես Կսկանդարյան Աննանրմ Արցախի Հաթերք գյուղան: Հաթերքեցիները հիմնականում լոխ բուն Հաթերքանն: Մըր կողքեն ընդունվածա իլնլ, վեր հաթերքեցեն պիտի քինա հաթերքեցու, սենց պնն ան իլնլ, վեր մըր ախջիկը չպիտի օրիշ, կոխքե գյուղ քյն, ասալըն ճըպատդ քուլդ կըտրե, էտ կարգախոսավըն լն առաջնորդվելիս:

Հուպանց տոհմ- Մըր ցեղը անվանումըն լն Հուպանց: Մըր պապը, իմ պապիկիս հարը, շատ ուժեղ մարդա իլնլ: Ուրեմն մի հատ գերանա լնլ, սա պիտի տափան պիրցիրցնին, վեշ մինը կըրեցալ չի պիրցիրցնե, ինը տղամարդըն իլնլ, հենգը էս դուլան, չորսը էն դուլան օգնըն պիրցիրցնեն կըրեցալ չըն: Ասալըն քիննք Հուպեն (Համբարձումա լնլ անունը) ասենք կյն: Համբարձումը եկալ ա, ասալ ա անց կացիք բոլորդ էն անկյունը: Լոխ անցըն կացա, ինը հոգին էն տեղից, ինքը ստեղից ու ասալ ա «հուպ» և տեղից իրա հետնորդները լրիվ կոչվալըն Հուպ-Հուպանց:

Փարունց տոհմ- Էս ազգը մի կնգյն անունավ ա կոչվալ: Մի կնեյգ լն, անումը Փարի ա իլնլ, էտ կնեյգը հզոր կին ա եղել էլի: Մըր շենան մի մարդ պատահական մի թորք ա քցա մըշինեն տակ, էս թորքը մըռալ ա: Էս մարդուն պիտի սպանին թորքերը, որովհետև կարալ չի հայը թորք սպանե ու էտ հայը սաղ շոռ կյն: Էտ կնեյգը քինն ան տեղ թորքեն հետ գիրքից անում ու հարցը լուծում, թե տենց կնեյգ ա իլնլ:

ԲԱՌԱՐԱՆ

Լոխ-բոլոր

պիտի քինա- պետք է գնա, տեքստում՝ ամուսնանալ իմաստով

քյա- գնալ

---

¹ Բանասաց՝ Աննա Իսկանդարյան, ծնվել է 1987 թ., Արցախի Հաթերք գյուղի բնակիչ, բռնի տեղահանումից հետո բնակություն է հաստատել Հրազդան քաղաքում:

օրիշ-ուրիշ

լնլ-եղել

տափան- գետնից

պիրցիրցնել- բարձրացնել

վեշ մինը – ոչ մեկը

կըրացա չի – չի կարողացել

դու – կողք, անկյուն

օգնլ – ուզել

սաղ – բոլորը, տեքստում՝ կենդանի, ողջ իմաստով

շոռ կյա-փնտրել, տեքստում՝ ապրել իմաստով

Դերանց ծիր²

Մըր գյուղում մի դեր ա իլնլ, մի հին եկեղեցի ա լնլ ու տեղ դեր ա լնլ կենալիս։ Դըղ մի հատ ծիր ունեինք մըզ։ Եկեղեցին Հաթերքի մեջա լնլ ու Ս. Մարիամ Աստվածածին ա կոչվում։ Եկեղեցին կառուցվել է 1700-ական թվականներին, ծիրն էլ տըրանա մի քիչ հեռու ա լնլ։ Դերունց տան մոտ ա լնլ էտ ծիրը, էտ ծիրը էնքան բարի ծիրա, մըր շենում երևի մի հիսուն հոգի կընին, մեքենայով նենց գլորված ընգած ծիրը լի, էտ ծիրը խոր ծիրա լի, էնտեղից հլը զոհ իլնլ չի, մինչև հիմա սաղ սաղ տյունսն եկա, մաշինը սաղ ջարդված, իրանք սաղ։ Մի գիշեր, մի մարդ, աչքը չի տեսել, գնացել գլորվել ա ընկել էտ ծիրը։ Առավոտ ձենի վրա գտել են, ոչ մի բան չի եղել իրան, հունց վեր հաջողակ ա էլի Դերին ծիրը։ Մին մաշին երևի մի կիլոմետր կընի գլարվալ ա ընգա ծիրը էլա սաղ ա մնացա։

ԲԱՌԱՐԱՆ

---

² Բանասաց՝ Հարությունյան Վարդուհի, ծնվել է 1959 թ., Արցախի Հանրապետության Մարտակերտի շրջանի Հաթերք գյուղում, բռնի տեղահանումից հետո բնակություն է հաստատել Հրազդան քաղաքում։

Դեր- քահանա

ծիր- ձոր

սաղ սաղ տյուսն եկա- բոլորը կենդանի դուրս են եկել

շեն - գյուղ